

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัญหาสารพิษทางการเกษตรตกค้างในพืชผักทำให้เกิดปัญหาด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อม ทำให้มนุษย์เริ่มหาแนวทางเลือกอื่นที่จะนำไปสู่การบริโภคอาหารที่ปลอดภัย เนื่องจากการรับประทานอาหารในชีวิตประจำวันมีผลต่อสุขภาพร่างกายของเราโดยตรง การรับประทานอาหารที่ถูกสุขลักษณะและปราศจากสิ่งปนเปื้อนและสารตกค้างจะส่งผลให้เรามีสุขภาพดี ทั้งนี้ไม่เพียงแต่อาหารเท่านั้นที่ต้องปลอดภัยจากสารพิษต่างๆ แต่ต้องคำนึงถึงแหล่งที่มา วิธีการผลิต รวมทั้งวิธีการแปรรูป และองค์ประกอบต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง (คารารัตน์ และคณะ, 2544)

ปัจจุบันผู้คนต่างหันมาให้ความสนใจเรื่องสุขภาพเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะในเมืองใหญ่ๆ ซึ่งต้องดำเนินชีวิตอยู่ท่ามกลางมลพิษมากมาย ความใส่ใจเรื่องคุณภาพและความปลอดภัยในสิ่งที่จะนำมาใช้อุปโภค บริโภคในชีวิตประจำวันจึงได้รับความสำคัญ เมื่อหันมามองในการผลิตภาคเกษตรพบว่ามีความตื่นตัวและให้ความสำคัญในเรื่องของการลดการใช้สารเคมีในการผลิตพืชผักกันมาก ผักปลอดภัยจึงเป็นผลิตภัณฑ์ชนิดหนึ่ง que เข้ามามีบทบาทสำคัญสำหรับผู้ที่มีความห่วงใยสุขภาพ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2554 : ออนไลน์) โดยจะเห็นว่าการจำหน่ายผักปลอดสารพิษในตลาดมีเพิ่มมากขึ้น แม้กระทั่งในการออกจำหน่ายในซูเปอร์มาร์เก็ตหลายๆ แห่งและมีการโฆษณาถึงความปลอดภัยในการบริโภคผักปลอดสารพิษ โดยทำให้ผู้บริโภคตระหนักถึงความปลอดภัยในการบริโภคผักปลอดสารพิษและหลีกเลี่ยงอันตรายที่เกิดขึ้นจากสารพิษเหล่านี้ ดังนั้นผักปลอดสารพิษจึงเป็นทางเลือกหนึ่งในการเลือกบริโภค

จังหวัดลำพูนปัจจุบันมีประชากร จำนวน 404,693 คนในเขตพื้นที่อำเภอเมืองซึ่งถือว่าเป็นเขตเศรษฐกิจที่สำคัญมากของจังหวัดประกอบไปด้วยสถานพยาบาล โรงเรียน ศูนย์ราชการต่างๆ และซึ่งมีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมทั้งหมด 923 โรงงาน เงินลงทุน 86,430 ล้านบาท การจ้างงานกว่า 68,652 คน แยกเป็น นอกเขตนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ จำนวน 848 โรงงาน มีเงินลงทุน 19,593 ล้านบาท มีคนงาน 27,061 คน รวมโรงงานที่ตั้งในพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมเอกชนในเครือสหพัฒน์อินเตอร์โฮลดิ้ง จำกัด จำนวน 16 โรงงาน เงินลงทุนประมาณ 6,491 ล้านบาท มีพนักงานงาน 9,306 คนและมีแรงงานประมาณ 41,591 คน มีมูลค่าการส่งออก (ปี 2554) 41,730 ล้านบาท ในด้านภาวะการลงทุนในภาคอุตสาหกรรมในจังหวัดลำพูนนั้นจังหวัดลำพูนมีโรงงานอุตสาหกรรม กระจายอยู่ทุกพื้นที่ของแต่ละอำเภอ แต่ส่วนใหญ่จะตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมืองลำพูน

มากที่สุด มีปัจจัยด้านวัตถุดิบในการผลิต ด้านแรงงาน ด้านคมนาคมขนส่ง ที่เอื้ออำนวยต่อการลงทุน ซึ่งการลงทุนส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรม ที่ต้องพึ่งพาวัตถุดิบและทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่น โดยเฉพาะวัตถุดิบทางการเกษตร (จังหวัดลำพูน , 2554 : ออนไลน์)

เนื่องจากจังหวัดลำพูนมีพื้นที่ถือครองเพื่อการเกษตร รวม 641,889 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 22.79 ของพื้นที่ทั้งหมดของจังหวัด จำนวนเกษตรกร 224,971 คน คิดเป็นร้อยละ 55.37 ของประชากรทั้งหมด โดยมีกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดลำพูนที่ได้ปลูกผักปลอดสารพิษ แบ่งออกเป็น 4 กลุ่มใหญ่ๆ คือกลุ่มผู้ปลูกผักปลอดสารพิษ ต.อุโมงค์ จำนวน 16 ราย กลุ่มผู้ปลูกผักปลอดสารพิษ ต.เหมืองง่า 14 ราย กลุ่มผู้ปลูกปลอดสารพิษ ต.ป่าซาง จำนวน 12 ราย และ กลุ่มผู้ปลูกผักปลอดสารพิษ ต.บ้านโฮ้ง จำนวน 17 ราย โดยได้จำหน่ายผักปลอดสารพิษไปยังตลาดในอำเภอเมืองจังหวัดลำพูนแบ่งเป็น 4 ตำบล 5 ตลาดดังนี้คือ ตลาดสันป่าฝ้ายและตลาดอินทอยู่ในพื้นที่ตำบลบ้านกลางซึ่งเป็นเขตของโรงงานนิคมอุตสาหกรรมจำนวนมากกว่า 180 โรงงานประชากรที่อาศัยในเขตตำบลบ้านกลางส่วนใหญ่จะเป็นพนักงานบริษัทและแรงงานผลิต ตลาดจตุจักรอยู่ในพื้นที่ตำบลป่าสักซึ่งเป็นเขตของอุตสาหกรรมเครื่องสพพัฒนาประชากรส่วนใหญ่ในเขตนี้จะเป็นพนักงานบริษัทและพนักงานฝ่ายผลิต ตลาดหนองคอกอยู่ในเขตตำบลในเมืองเป็นตลาดที่ใหญ่ที่สุดของจังหวัดลำพูนซึ่งประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตนี้ส่วนใหญ่จะเป็นข้าราชการ ครู พยาบาลเนื่องจากตั้งอยู่ใกล้บริเวณศูนย์ราชการ โรงเรียน และตลาดศรีบุญยืนอยู่ในเขตตำบลเหมืองง่าซึ่งอยู่ระหว่างนิคมอุตสาหกรรมลำพูนและศูนย์ราชการต่างๆ (ประยูร บุญธรรม, 2554 : ออนไลน์)

ผู้ศึกษาจึงสนใจศึกษาพฤติกรรมในการซื้อผักปลอดสารพิษของผู้บริโภคผักปลอดสารพิษในอำเภอเมือง จังหวัดลำพูน เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาเป็นพื้นฐานสำหรับการวางแผนทางในการจัดทำกลยุทธ์ทางการตลาดผักปลอดสารพิษให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภค จึงส่งผลให้เกษตรกรสามารถจำหน่ายผักปลอดสารพิษได้เพิ่มมากขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภคในการซื้อผักปลอดสารพิษในอำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบพฤติกรรมผู้บริโภคในการซื้อผักปลอดสารพิษในอำเภอเมือง จังหวัดลำพูน
2. สามารถนำผลการศึกษามาประยุกต์ใช้ในการพัฒนากลยุทธ์ทางการตลาดให้กับกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกและผู้ขายผักปลอดสารพิษในอำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

1.4 นิยามศัพท์

พฤติกรรมการซื้อขาย หมายถึง พฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยในการซื้อผักปลอดสารพิษโดยใช้คำถามเพื่อค้นหาลักษณะพฤติกรรมผู้บริโภคตามทฤษฎีพฤติกรรมผู้บริโภคและปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด

ผักปลอดสารพิษ หมายถึง ผักที่ไม่มีสารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืชตกค้างอยู่หรือมีตกค้างอยู่ไม่เกินระดับมาตรฐานที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนดไว้ ในประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 163 พ.ศ. 2538 ลงวันที่ 28 เมษายน 2538 เรื่อง อาหารที่มีสารพิษตกค้าง

ผู้บริโภค หมายถึง บุคคลที่เป็นผู้ที่เคยซื้อผักปลอดสารพิษจากตลาดใดตลาดหนึ่งจาก 5 ตลาดหลักในจังหวัดลำพูน คือ ตลาดอินทร ตลาดสันป่าฝ้าย ตลาดศรีบุญยืน ตลาดจตุจักรและตลาดหนองดอก